คู่มือการจำแนก
เห็ดพิษและเห็ดกินได้ในภาคสนาม

คู่มือฉบับนี้ใช้สำหรับการจำแนกชนิดของเห็ดพิษและเห็ดกินได้ที่ตลาดนัดกลางคืนในเบื้องต้น เพื่อเป็นข้อมูลในการสังเกตเห็ดที่เก็บได้จากป่าธรรมชาติ รวมทั้งสามารถจำแนกกลุ่มของเห็ดต่าง ๆ ได้โดยพิจารณาลักษณะที่สำคัญในภูมิประเทศ (key) หรือคู่มือเปรียบเทียบลักษณะ ลักษณะโดยเลือกข้อที่ "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" จนถึงชื่อชนิดของเห็ด การใช้คู่มือนี้ต้องอาศัยการสังเกต ลักษณะที่สำคัญของดอกเห็ด อย่างไรก็ตาม เห็ดไม่ปรากฏชาวสีในประเทศไทยมีจำนวนค่อนข้างมากและแพร่กระจายในทุกภูมิภาค คู่มือฉบับนี้เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับศึกษาและจำแนกเห็ดเบื้องต้นโดยเฉพาะเห็ดพิษและเห็ดกินได้ที่ตลาดนัดกลางคืนเพื่อเป็นการเฝ้าระวังในการเกิดเห็ดพิษพวกรับประทานในพุยเรน

รู้จักเห็ดก่อนเก็บและก่อนกิน

เห็ด หรือ ฟังไจขนาดใหญ่

เห็ด เป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่พืชหรือสัตว์ แต่มีความสำคัญมากต่อระบบนิเวศ ทำหน้าที่เป็นผู้ย่อยสลายเศษซากสิ่งมีชีวิตอื่น นอกจากนี้เห็ดยังเป็นสิ่งมีชีวิตที่สมพึพ (symbiosis) กับสิ่งมีชีวิตอื่นและอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัย เห็ดอีกกลุ่มเป็นปรสิต (parasite fungi) กับพืชไม้ทรัดแมงดัวเช่นกัน เราใช้ประโยชน์จากเห็ดเป็นอาหารและเป็นยารักษาโรค

ระบบนิเวศและแหล่งอาศัยของเห็ด

1. เห็ดกลุ่มย่อยสลาย (Decomposer fungi) พบอยู่บนพื้นดิน ตอไม้ที่ตายแล้ว ขอนไม้ ถึงไม้และใบไม้ที่ร่วงหล่น ช่วยสลายแร่ธาตุต่าง ๆ กลับสู่พื้นดินเป็นอาหารให้แก่พืช

2. เห็ดกลุ่มสมพึพ (Symbiotic fungi) พบอยู่ตามรากของต้นไม้ ช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตของต้นไม้และช่วยปกป้องกันโรคบางชนิด เช่น เห็ดระโกน เห็ดก่อ เห็ดตั้ง หรือพบอาศัยอยู่ร่วมกับรังปลวก เช่น เห็ดปลวกหรือเห็ดโคน

3. เห็ดกลุ่มปรสิต (Parasite fungi) พบอยู่ตามลำต้นของต้นไม้อาศัยอาหารจากต้นไม้ในการเจริญ เช่น เห็ดตั้ง พบอาศัยอยู่กับแมลง เช่น ถั่งเช่าหิร่วานเจ็กจิ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของเห็ด

ที่ปรึกษา : รศ. ดุงกร์ ศิริลักษณ์ ผศ.สมภาส์ จิตตาน ผศ.จิรายุ บัญญัติ ผศ.สมชาย ผดงวิทยา ผศ.ปิยลักษณ์ อุปัทยาย์ ผ.ส.ปาณิ ยุทธวาน ผ.ส.ภาว บุญรักษ์วิเชิร์ม นายเอ็ดมน ริทธบัณฑิต ดร.กมล ต่อเกษิริญ ว.ต.ส.ปรบุรณ์ ศรีวิลิต ดร.ไพโรจน์ ประเวาร ดอยเรยาทมวิทาร : ว.ต.ส.วิรัญญิน นายสุรารักษ์ ดุลย์ ว.ต.ส.สิทธิพร ปานแม้น น.ส.ลิขิตา กอปปล น.ส.ชุติพร จินการแสด นายชุติธร สิทพิณ์ น.ส.ศิริวรรณ ลิ้มจ์ ดร.ณัฐวรรณ์ ศรฐุณ นายพิณ์ปาจิต คอนด น.ส.ภณี เจนในเขตาร นายพุทุธ ชิบรณ นายวิชิตา ออกขนงค์ นายณรัณ์ พยากร

ออกแบบเล่ม : รศ.ดร.ชาวิญโรน นายดุรารรัตน์ **สนับสนุนการพิมพ์และแผนกวิทยา :** โครงการบูรณาการฐานข้อมูลฟูไซการ Application Mushroom Image Matching เพื่อพิสูจน์เห็ดปีงประเทศไม่ประชาชนปีงประเทศ 2564 การเก็บรวบรวมตัวอย่างและข้อมูลการสถาวรสมุด

พิมพ์ครั้งที่ : ไรเพิ่มพิมพ์ปีที่ปรับพิมพ์ครั้งที่ 256 จำนวนเล่ม 3,000 เล่ม จำนวนหน้า 40000 ไรเพิ่มพิมพ์ 043-221-141 โทรสาร 043-221-120

ลักษณะโครงสร้างที่สำคัญของเห็ด

ลักษณะหมวกดอก

ลักษณะครีบ

ครีบโค้งมนถึงก้านดอก
ครีบโค้งมนไม่ถึงก้านดอก
ครีบโค้งมนไม่ถึงก้านดอก
ครีบโค้งมนไม่